

SPOMNITE
SE
SLOVENSKIH
BEGUNCEV
S KAKIM
DAROM!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, MARCH 26, 1946

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

PROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došlo preko Trsta)

PROBNIKI SO PRENAŠALI
razpravo proti 33 obtožen-
im, poročali smo že, da je
v predbožnem procesu v
Clevelandu bilo preplanih
v nemškega koncentracijskega
taborišča v Dachau
mučili, slovenski komuni-
sti, ki so bili proti komuni-
stični pravici. Njih edina kriv-
dila, da so bili proti parti-
ci. Očitno se jim je sicer
stvari, toda teh tudi ko-
ni ne verjamejo. Krive
pa dobi povsod s lahko-
so zvočniki prinašali za-
teht nedolžnih žrtev tiran-
stva, so ljudje po-
in jokali. Vsak je imel
kaj ima narod pričakovati
sodišč. Na sodišče je
poslušal razpravo samo,
imel posebno komunisti-
čenje.

NA PARTIZANE.
decembra je bil napaden
poln partizanov. V tem
je bilo ubitih 8 partiza-
Partizani pripisujejo to
Naj jih je potolkel
na napad samo priča,
mlajšena je titovska ko-
ljudi.

BODA PA TAKA! — Ne-
ma, ki je te dni dospela v
Ljubljano, je pripovedo-
da je bila v enem dnevu
legitimirana: na cestni
gostilni in dvakrat na
Zadostan vzrok za tako
je že to, če ima kdo
v roki in se zdi tajnemu
da junak v besedah Bost-
peljal zstoj v partizan-
Najbrž se boji preiskav,

ARNA REFORMA. —
podkonzul, o katerem
sem zgoraj poročali, je pri-
val tudi o takimenovani
reformi. Pravi, da je to
na komunistično propagan-
Sloveniji je pač še mno-
skupnih, malo pa or-
je. Toda komunistična
je vse velike gozdove obdr-
in jih ne deli kmetom.

reforme. Cerkvam so
zemljo iz sovrastva do
beležnih pa bo tega le ma-
ministov, ker je te orne
zelo malo. Ker je ta zem-
stvar smatrajo brez kake od-
na reformi to razlastitev
Pratni ljudje se nikjer ne
na to ukradeni blago.
je seveda nekaj smeti
v komunistično deliti.

KOMUNISTIČNI
Gospa, ki je sicer zelo
partizanom, je prišla po
v Trst. Pripovedovala
je prišla njena hčerka
res ni vprašala: "Ma-
ni več Boga? Učite-
je rekla, da ga ni. In
je bil samo človek, ki
ljudje naredili za boga."
je verska svoboda in tak
otrok na komunistični
Sloveniji. Šola podira, kar
pri vzgoji družina.

LAŠNA IZJAVA VSEH
KOMUNISTOV JE, da je tre-
narodstvo, kot imenujejo Ti-
ma in nemška. Pove pa
ko pride v Trst to le zelo
reformato, ker ve, kaj ga čaka,
je zvedelo, kaj je rek-
ni, kadar govori kdo o tistih,
ki so pospravili" (to se pravi
govori čisto po tihem.

Narodi morajo ostati mirni, svari Amerika

NEW YORK, 25. marca. — Predsednik Truman je zagotovil varnostni koncil organizacije združenih narodov, da bodo Zed. države na celi črti sodelovale za obdržanje svetovnega miru. Državni tajnik Byrnes je pa istočasno posvaril svetovne narode, da ne sme biti odslej nobenemu narodu dovoljeno, da bi delal po svoji glavi ter s tem ogrožal svetovni mir.

Državni tajnik Byrnes je pred koncilom, ki je danes začel zasedanje, najprej prečital pozdravno poslanico predsednika Trumana, nato pa še sam dodal:

"Kakor mora storiti to vsak posameznik, tako morajo tudi narodi storiti vse v svojih močeh, da poravnajo spore med seboj. Nobenemu narodu ne sme biti posled dovoljeno, da bi si sam jemal pravice ali zahteve. Ako se spori ne morejo poravnati na prijateljski način, mora biti prednešena sporna zadeva pred varnostni koncil.

"Zategadelj pa mora biti ta koncil vsak čas pripravljen za hitro akcijo. Zato je tudi potrebno, da koncil deluje brez prestopa. Ako hočejo združeni narodi obstati, potem ne sme biti nobenega izgovora ali potrebe za katerikoli narod, da bi si sam jemal pravice."

Za danes se je koncil bavil samo s tem, da je sprejemal pozdravne govore. Zadeva Rusije in Perzije pa pride na vrsto jutri, če bo to potrebno vzprijeto poročilo, da je Rusija začela že jemati svoje čete iz Perzije.

Predsednik Truman je v svoji poslanici izjavil, da smo zelo počaščeni, ker so si združeni narodi izbrali našo deželo na svoj

glavni stan. Obljubil je, da bo storil ameriški narod vse v svoji moči, da se bodo počutili zastopniki združenih narodov tukaj prav kot doma.

Izjavil je potrebo, da ostanejo vsi člani združenih narodov res zedinjeni in nadaljujejo z delom skupaj, kakor so se borili skupaj za mir in svobodo.

Predsednik je poudarjal, da ameriški narod obljublja vse sodelovane združenim narodom, da se obdrži mir ter svoboda po svetu.

Državni tajnik Byrnes je primerjal organizacijo združenih narodov zgodovini Zed. držav, ki so morale preživeti mnogo preizkušenj, predno so postale stabilne in zares močne. Poudarjal je, da ne smemo nikdar spremeniti čarterja organizacije, ki obvezuje vse narode, velike in majhne, naj nikdar ne rabijo sile, niti ne grozijo s silo, razen v slučaju obrambe.

Splošno je videti, da si je koncil globoko oddahnil, ko je prišlo poročilo, da se je Rusija končno odločila vzeti svoje čete iz Perzije. Vendar bo prišlo to vprašanje najbrže jutri (v torek) na vrsto, razven v slučaju, če bi Perzija odtegnila svojo pritožbo proti Rusiji. Pa tudi v tistem slučaju bodo ameriški in angleški delegati hoteli vedeti, do kakšnega sporazuma je prišlo med Rusijo in Perzijo.

Zadeva spora med Rusijo in Perzijo bi morala priti pred koncil danes v razpravo. Toda preloži so jo za en dan s sporazumom ruskega poslanika Gromyko.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Gostilne čekirajo — Državni agenti in mestna policija so v soboto obsikali več kot 100 gostiln v Greater Clevelandu, da bi zasačili kršilce postav. Toda policija poroča, da niso nikogar aretirali.

Stavka jeklarjev — Včeraj je odšlo na stavko 1,500 delavcev pri Midland Steel Products Co., 10615 Madison Ave. Firma izdeluje ograjda za avne družbe. Unija je pozvala delavce na stavko, ker je podjetje zavlačevalo napraviti novo pogodbo.

Delavec ubit — Na Lake Shore Blvd. pri 72. cesti je ekspresni avtobus včeraj ubil delavca Franka Lone iz 7701 Superior Ave. Delavec je hotel preko ceste, ko ga je zadel bus Bil je uslužben pri mestnem oddelku.

Predsednika bi radi — Mestna administracija je povabila predsednika Trumana, da bi prišel na 22. julija v Cleveland, da bi govoril na ustanovitelski dan ob priliki praznovanja 150-letnice ustanovitve mesta. Tudi guverner Lausche je od svoje strani apeliral na predsednika, da pride takrat sem.

Obisk iz Illinois — Mr. in Mrs. Joseph Root iz Waukegan, Ill. sta prišla na obisk v Cleveland k Mr. in Mrs. Tutin, 6001 Luther Ave. Mrs. Root je sestra od Mrs. Tutin. Prijatelji ju lahko obiščejo na gornjem naslovu. Dobrodošla v naši metropoli.

Brata išče — Franc Stirn iz St. Janža išče brata svoje žene, Frank Repovža. Naj se zgleda pri Mrs. Klančar, 1000 E. 64 St.

Vabilo na sejo — Kljub Ljubljani ima nocoj ob 8 redno sejo. Članstvo naj se udeležijo polnoštevilno. Pri vratih bo oddana nagrada.

Skupna društva vabijo — Skupna društva fare sv. Vida imajo jutri večer sejo v navadnih prostorih. Vsi zastopniki in zastopnice naj se udeležijo.

Ogromen požar — Včeraj popoldne je požar uničil lesno skladišče Daugherty Lumber Co., 4300 E. 68. St. Škodo cenijo nad \$200,000. Ognjeni zublji iz skladišča so dosegli tudi 10 bližnjih hiš na Kazimir Ave. Dvanajst družin je moralo zbežati iz hiš pred ognjem. Osem hiš je popolnoma uničenih, dve pa močno poškodovani.

Odsek zahteva odslovlitev komunistov iz služb — Washington. — Vojaški pododsek poslanske zbornice je poslal na državni oddelek vest, da bo nadaljeval s svojim naporom, da se odstrani iz državnega oddelka vse uslužbenke, ki so znani kot vneti za komunizem in sovjetizem.

Vojaška pošta preneha v San Francisco — San Francisco. — Tekom 30 dni bo vojaška pošta v tem mestu prenehala z obratom. To je bila za časa vojne in dozdaj največja tovrstna pošta na svetu. Poslej bo odpremljala vso pošto za mornariško osebje zvezna pošta, kot pred vojno.

SOVJETSKI AGENT PRIJET V NAŠI PRESTOLNICI

New York. — Msgr. Fulton J. Sheen, profesor filozofije na katoliški univerzi v Washingtonu, je izjavil tekem nekega govora, da je bil tekem javnega zasliševanja prijet v kongresnem odseku sovjetski agent zadnji teden. Msgr. Sheen je rekel, da je došel tisti agent iz Chicaga.

To je profesor omenil tekem govora, v katerem je izjavil, da bi moralo biti v javnosti več poročil o tajnem delovanju zaveznih in tujezemskih interesov v tej deželi.

Urad ameriške tajne policije ni na to izjavo katoliškega profesorja rekel ne tako ne tako. Rekli so, da vest nitj ne zanika, niti ne potrjuje.

Kakih 16 strank postavi kandidate na Grškem — Atene. — V nedeljo bodo na Grškem volitve poslancev. Nominiranih je bilo kakih 1,000 kandidatov, ki zastopajo 15 ali 16 strank, več ali manj desničarskih ali protikomunističnih. Komunisti se ne bodo udeležili volitev, ampak jih bodo bojkotirali. Podpirali pa bodo najbrže republikansko liberalno stranko, katero zastopa premier Sophoulis. Protikomunistična koalicija se še ni izjavila, če je za monarhijo ali republiko.

Vlada bo dovolila samo za potrebne zgradbe potrebni material

Washington. — Wilson Wyatt, administrator vladne agencije za gradnjo hiš, je rekel, da bo vlada v nekaj dneh izdala program, po katerem se bodo gradila nova poslopja v Ameriki. Vlada bo po tem programu dovolila gradbeni material samo za potrebne rezidenčne in trgovske hiše.

Wyatt je rekel, da bo vlada dovolila, da se zgradbe, ki so že v delu dokončajo, toda za bodoče pa ne bo dovolila gradbenega materiala za nepotrebna poslopja. Vzrok tej odredbi je, da se čim prej zgradi tako potrebne stanovanjske hiše za veterane, katerih nameravajo postaviti 2,700,000 v prihodnjih dveh letih.

Wyatt je rekel, da bo vlada dovolila, da se zgradbe, ki so že v delu dokončajo, toda za bodoče pa ne bo dovolila gradbenega materiala za nepotrebna poslopja. Vzrok tej odredbi je, da se čim prej zgradi tako potrebne stanovanjske hiše za veterane, katerih nameravajo postaviti 2,700,000 v prihodnjih dveh letih.

DAJ BRAT, DAJ SESTRA, SPOMNI SE BEGUNCEV S KAKIM DOLARJEM

Vprašanje, na katerega mi ne vemo odgovora:

V Ajdovcu so partizani uničili župni arhiv in matrice. Isto poročajo iz raznih drugih krajev. Kot da ne bi že nemški vandalizem uničil dovolj slovenskih poštarskem in Gorenjskem, so se partizani trudili uničiti knjižnice in arhive po Dolenjskem. Komu v korist? Dokazali so ne samo svoje divjaštvo, ampak tudi to, da jim ni bilo nič za slovenstvo.

Odbornik Kovačič ima zelo lepo priliko do nominacije za okrajnega komisarja

Edward J. Kovačič, odbornik clevelandске mestne zbornice iz 23. varde je kandidat za okrajnega komisarja na demokratski listi. Pri primarnih volitvah 7. maja se bo potegoval za nominacijo. Po našem mnenju ima Mr. Kovačič zelo lepo priliko biti nominiran, zlasti še, če ga bodo podprle razne narodnosti vsaj nekoliko, zlasti še, če bodo podprli njegovo kandidaturu razni kozmopolitski časopisi v Clevelandu. Upamo, da mu bodo naklonjeni zlasti slovenski časopisi, saj tudi Slovenci radi pomagamo njih kandidatom ob vsaki priliki.

Demokratska kozmopolitska liga za okraj Cuyahoga je že indorsirala Kovačiča. Enako ga je indorsirala madžarska demokratska liga, ki je zelo močna in ki ima članstvo po vsem okraju. In ker mu bodo gotovo dali državljani jugoslovanske narodnosti vso podporo, imamo veliko upanja, da bo naš rojak nominiran za urad okrajnega komisarja. To je zelo važen urad in Mr. Kovačič ima vse sposobnosti zanj. Naš list ga bo v tej kampanji podpiral 100%.

Par, ločen 42 let, se bo spet poročil

Portland, Me. — John Moulton, star 76 let in njegova ločena žena Louvie, ki sta se ločila pred 42 leti, sta se v torek spet poročila. "Nevesta" je prišla k poroki 3,000 milj daleč iz Kalifornije. Poročila sta se pred 53 leti, enajst let pozneje sta se ločila.

Missouri je odplula proti Turčiji

Bayonne, N. J. — Bojna ladja Missouri je odplula v soboto proti Turčiji. Ladja vozi truplo turškega poslanika Mehmet Munir Erteganu, ki je umrl v Washingtonu leta 1944. Missouri bo plula mimo Gibraltarja v Carigrad.

Cleveland ostane pri sedanjem času

Naša mestna zbornica je sinoči odglasovala, da ostane Cleveland za vselej na sedanjem standard času. Več tednov je bila velika agitacija za in proti. Radijske postaje so se pogajale za hitrejši čas, to se pravi, da bi Cleveland pomaknil svoje ure za eno uro naprej. Zlasti delavci so bili pa proti temu, ker morajo nekateri že itak dovolj zgodaj vstajati zjutraj, nikar še, da bi morali še eno uro naprej. Pri sinočni seji je 23 mestnih odbornikov glasovalo za sedanj čas, 10 jih je bilo pa za hitrejši. Od treh slovenskih odbornikov je glasoval odbornik Edward J. Kovačič iz 23. varde za sedanj čas, odbornika Prince in Pucel sta bila pa za hitrejši čas.

Avstrija je proti kakim federaciji ob Donavi

Dunaj. — Dr. Karl Renner, predsednik avstrijske republike, se je izjavil proti kakim podonavski federaciji. Rekel je, da bi bila vsaka zveza Avstrije s deželami ob Donavi ali pa z južno Nemčijo nevarna Avstriji in Evropi sploh. Dr. Renner je dalje izjavil, da hoče ostati Avstrija sama zase in da se ne naslanjala samo na organizacijo združenih narodov.

V Rusiji je zaprtih do 15,000,000 oseb

Philadelphia. — George H. Earle, bivši guverner Pennsylvanije in bivši ameriški poslanik v Bolgariji, je dospel domov iz Pariza. Ob svojem prihodu je izjavil, da je v koncentracijah po Rusiji najmanj 15,000,000 oseb zaprtih, ki se ne strinjajo z boljševiško vlado. Rekel je tudi, da je prepričan, kadar bodo Rusi izdelovali atomske bombe v kakovosti in količini, da bodo spravili ameriški narod s tega sveta.

Angleška policija je posredovala v Trstu

London. — Iz Trsta se poroča, da je morala posredovati angleška policija pri izgreh med skupinami, ki so se potegovala za Jugoslavijo in onimi, ki so bile proti.

TITO GROZI, DA NE BO PUSTIL TRSTA

Praga. — Jugoslovanski premier Tito je izjavil napram tujezemskim časnikarjem v tem mestu, da če zavezniška komisija ne bo odločila glede Trsta ugodno za Jugoslavijo, da bo slednja to svojo zahtevo branila z vso energijo. Tito ni rekel, če je mislil s to "nergijo" oboroženo silo.

Španska vlada ima v zaporih 27 sabotažnikov

Madrid. — Španska vlada je prišla 27 komunističnih sabotažnikov, ki so bili, kot vlada trdi, izsolani v terorističnih akcijah v Franciji ter poslani v Španijo. 40 sabotažnikov v Francije in da jih 13 še iščejo.

Španska vlada je tudi obvestila angleško in ameriško vlado, da ne bo prevzelo nobene odgovornosti, če se bodo pripetili na francoski meji kakšni incidenti. Te bodo povzročili francoski komunisti, da bi dali s tem francoski vladi vzrok zahtevat oboroženo posredovanje v Španiji. Francoski komunisti bi radi zanetli vojno v Španiji, da bi jo potem izročili Moskvi.

Madžarski minister za vzgojo je dobil zapor

Budimpešta. — Balint Homan, madžarski minister za vzgojo tekem nemške okupacije, je dobil dosmrtno ječo radi sodelovanja z Nemci.

NAJNOVEJŠE VESTI

DETROIT — General Motors naznanja, da je začela klicati nazaj na delo 175,000 delavcev, ki so bili na stavki. Prej je kompanija naznanila, da ne bo poklicala nobenega delavca nazaj, dokler je kaka lokalna unija na stavki. General Motors pozivlje unijo, naj takoj pokliče na delo vse delavce, ki so še na stavki.

YOUNGSTOWN, O. — Včeraj so meščani pozdravili kardinala Mooneya, ki je pred 37 leti pel tukaj svojo novo mašo.

LONDON — Premier Stalin je včeraj naznanil, da ruske čete zapuščajo Perzijo na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen med Sovjetsko Unijo in Perzijo. Depše iz Teherana trdijo, da so ruske čete že 80 milj od glavnega mesta Teherana, kateremu so se bile približale na 20 milj.

NOVI GROBOVI

Helen Pevec — Kot smo že včeraj poročali je umrla Mrs. Helen Pevec, stara 56 let, stanujoča na 1019 E. 63. St. Rojena je bila v Čateški gori pod Zaplalom in je prišla v Ameriko leta 1912. Njeno deklško ime je bilo Kurbar. Zapuščala zalujočega soproga Antona in tri sinove: Anthony, Ludwig in Ladislaus, v Evropi pa več bratov in sester ter drugih sorodnikov. Ena sestra je redovnica v Banatu na Hrvaškem.

Bila je članica društva Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob 8:30 iz Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9 in na pokopališče Kalvarijo. Naj ji bo lahka ameriška zemlja, preostalim sožalje.

Joseph Prijatelj

Kot je bilo že poročano je umrl rojak Joseph Prijatelj, stanujoča na 3594 E. 81. St. Bil je star 61 let. Doma je bil iz fare Hinje, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je član društva Bled št. 20 SDZ.

Tukaj zapuščala zalujočo soprogo Marijo roj. Skube, hčere: Mrs. Josephine Leonard, Mrs. Christine Kwicen in sina Josipa. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob 8:30 iz Ferfoliatovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 9 in potem na Kalvarijo. Naj počiva v miru, preostalim sožalje.

Francis Sintič

Umrli je Francis Sintič, roj. Horvat, stanujoča na 1388 E. 45 St. Bila je stara 63 let. Rojena je bila v Zebunacu, Medjimurje, odkoder je prišla sem pred 26 leti. Bila je članica društva sv. Pavla št. 10 HKZ in Oltarnega društva fare sv. Pavla. Zapuščala soproga Franka, sina Stefana, pet vnukov, v starem kraju pa sestro Marijo in Katarino. Pogreb bo iz Golubovega pogrebnega zavoda. Čas pogreba še ni določen.

Hoover je obiskal Umberta

Rim. — Herbert Hoover, ki preiskuje položaj glede prehrane v Evropi, je obiskal tudi laškega princa Umberta. Posvetoval se je glede položaja prehrane v Italiji. Hoover bo odšel v Genevo, Švica, kjer se bo posvetoval z vodstvom mednarodnega Rdečega križa, potem bo odpotoval pa v Pariz.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)
6117 St. Clair Ave. Henderson 0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
Za Cleveland in okolico po razpisalnih: celo leto \$7.00, pol leta \$4.00, četrt leta \$2.50.
Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$7.00 per year; Cleveland and Canada by mail \$8.00 per year.
U. S. \$4.00 for 6 months; Cleveland and Canada by mail \$4.50 for 6 months.
U. S. \$2.50 for 3 months; Cleveland and Canada by mail \$2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year, \$4.00 for 6 months, \$2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83 No. 60 Tues., March 26, 1946

Novo nasilstvo komunistov

V carski Rusiji je bil car dejanski poglavar ruske Cerkve. On je imenoval ruske škofe in njegov uradni, prokurator svetega sinoda, je odločal o vseh malenkostih cerkvenega življenja. Ker ni priznavalo rusko pravoslavlje papeža kot vrhovnega poglavarja vse Kristusove Cerkve, je postal njegov papež ruski car. Ker je bila Cerkve tako odvisna od države, je tudi izgubljala na svoji moči, česar najboljša priča je staroverstvo, ki ni priznavalo škofov postavljenih od carjev. Ko je revolucija odstranila carja, so bili ruski duhovniki in škofje izpostavljeni silnim preganjanjem. Skoro vsi škofje so bili pomorjeni in boljševiška Rusija je bila največji krvnik ruske Cerkve.

Vojna je preganjanje vere v Rusiji omilila. Potrebovali so tudi verne ruske vojaške, da umirajo za Rusijo. Tudi ozirni na zunanjo politiko so vodili rusko vladu, da je spet dovolila škofom izvoliti patrijarha, seveda takega, ki je vseh Stalinu. Ostanke ruske Cerkve so se spet postavili pod nekako zaščito vlade. Smešno je pri tem, da je ta zaščitnik vere popoln brezverec, sovražnik vsake vere. Kolikor je torej mogoče govoriti o zaščiti, je to v resnici samo politično izrabljanje pravoslavja. Moskovski komunizem je v očitnem boju s katoličanstvom in tega tudi ne skriva. V tem boju proti Rimu vdanim katoličanom zlorablja Kremelj tudi novo upostavljeno rusko pravoslavno Cerkev.

Tak udarce ruskih komunistov proti katoliški Cerkvi je tudi tako imenovana združitev rusinskih (ukrajinskih) unijskov z rusko pravoslavno Cerkvijo.

Vsi Rusi, tudi Rusini ali Ukrajinci (včasih imenovani tudi Mažorisi) so prejeli krščanstvo iz Carigrada. Carigrad se je odrgal od Rima definitivno pod patriarhom Cerularijem I. 1054. Vsa vzhodna Cerkve je bila tedaj odvisna od prestolnice vzhodnega rimskega cesarstva in tako je Carigrad pritegnil s seboj v razkol tudi vzhodne Slovence. Brez lastne krivde so postali razkolniki. Rimska Cerkve se je trudila, da bi prišlo do zedinjenja. Na cerkvenem zboru v Florenci (1431-1443) je tudi res prišlo do formalnega združenja, toda orientalska zagrizenost proti Rimu je izvedbo tega zedinjenja preprečila. Tekom časa se je pridružilo katoliški Cerkvi nekaj orientalcov, tako da imamo danes zedinjene Armence, Sirce, Grke, Romune in celo manjše število Bolgarov. Do večjega zedinjenja pa je prišlo pred 350 leti, leta 1596. V Brestu na Poljskem je bila sklenjena unija med onimi Rusini, ki so bili v tedanjem poljskem kraljestvu in med katoliško Cerkvijo. Vsi ti zedinjenci ali unijski so ohranili v bogoslužju svoje obrede in svoje stare navade. V cerkvah so rabili rusinski unijski staroslovenski jezik pri službi božji. Na zunaj skoro ni bilo razlike med pravoslavci. Zato so se tudi dostikrat imenovali katoličani vzhodnega obreda ali kratko tudi grko-katoličani. Verovali so ti vzhodni zedinjenci vse ono, kar zapadni katoličani in priznavali enotnost Kristusove Cerkve pod poglavarjem rimskim papežem. Bila so tudi ob tem zedinjenju huda nasprotja od strani pravoslavne ruske Cerkve. Znani svetnik škof Jozafat Kuncijevič je iz te dobe mučenik za zedinjenje Cerkve. Ko je bila Poljska razdeljena, so mnogi unijski veliki trpeli. Tisti, ki so prišli pod carsko Rusijo so izgubili skoro vso duhovščino in škofe. Tako je ljudstvo brez pastirjev v veliki meri zopet prišlo v območje pravoslavja. Oni del Rusinov pa, ki je prišel pod delitvi Poljske pod Avstrijo, je razvil v Galiciji cvetoče versko življenje. Naj pripomnimo, da je tudi v Jugoslaviji bilo blizu 100.000 unijskov s svojim škofom v Križevcih na Hrvaškem. Sedanji unijski škof Šimrak je sedaj zaprt pod Titovo vladu.

Na te rusinske ali ukrajinske unijske se je spravila Moskva in jih skuša odtrgati od Rima. Po izjavi unijskega škofa Ambroža Senišina, ki je tu v Ameriki vodja unijskega bogoslovja v Stamfordu, Conn. So ruski komunisti zaprli vseh sedem unijskih škofov, ki so prišli v tej vojni pod rusko oblast. Od teh se ve za štiri, da so ječi umrli, trije so še zaprti. Ruska pravoslavna Cerkve, ki se je udinjala Stalinu, je potem poslala v te škofije svoje duhovnike, da ti vodijo katoliške škofije. Tudi apostolskega administratorja za Rusine v Berlinu so Rusi zaprli. V zvezniško zono je iz Rusije in Poljske zbežalo čez 200 duhovnikov.

Ko je papež v februarju nagovoril nove kardinale, je omenil tudi to preganjanje vzhodne Cerkve v Galiciji. Posebno pa je o tem govoril prefekt kongregacije za vzhodne obrede kardinal Tisserant. Ta je povedal, da je Rusija zaprla in pobila ogromno število unijskih duhovnikov. Tako je Sovjetska pripravljal glavni udarec. Dne 8. marca je bilo v Lvovu zborovanje takozvanih delegatov unijske Cerkve in to je poslalo Stalinu klečeplazno izjavo, da preklicuje v Brestu sklenjeno unijo s katoliško Cerkvijo in seveda Stalina ponižno pozdravlja in zahvaljuje. Podpisali so to izjavo in ta prelom z Rimom trije duhovniki. Sklicujejo se, da je bilo na zborovanju 216 delegatov. Kdo so bili ti delegati ne povedo. Značilno je, da ni bilo med podpisniki nobenega škofa, četudi imajo pri takih stvareh le ti besedo. Nasilnost proti prepričanju posameznega človeka, to je značilno za komuniste. Četudi trdijo, da so brezverci, vendar ne morejo pustiti drugim, da bi svobodno izražali svoje versko prepričanje. Sveznost državi — to je posebnost tako-

zване "ljudske demokracije" povsod, kjer je komunist zmaga. Najprej pobiti ali zapreti ali poslati na prisilno delo v Sibirijo duhovščino, predvsem odstraniti škofe, potem se lahko dela z ljudstvom, kar se hoče. Ponavlja se stara svetopisemska beseda: "Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce."

Ne vemo, koliko je bilo na tistem zborovanju, ki se je obrnilo od Rima k Moskvi, duhovnikov, tudi ne vemo, koliko jih je res soglašalo s tem odpadom. Rusija skrbi, da se takih stvari ne zve v široki javnosti. Toda nič se ne čudimo, če se je tudi med temi s katoliško Cerkvijo zedinjenimi unijski dobilo nekaj duhovnikov, ki so se dali ustrahovati ali ki so tudi pravi odpadniki. Med apostoli je bil en Judež. V naši stari domovini imamo Mikuža, ki ga je zanesel vihar revolucije med nasprotnike Cerkve, in zdi se, da jih je še par z njim. Vsak vihar lomi šibke in suhe veje z drevesa. Če govorimo o strahovanju, pogledimo okrog sebe, kako se celo tu na svobodnih ameriških tleh, kjer nikomur ne grozi ne smrt ne ječa, nekateri boje že strupene besede verskega nasprotnika in bi najraje pred njim zlezli pod klop ali pa celo delali videz, da so z njim.

Ruski nasilneži se vsele, da so tako zadali katoliški Cerkvi udarec in da so vsaj na videz razbili 350 let staro zvezo zapadnega dela Rusinov z Rimom. Udarec je gotovo hud. Čez tri milijone je teh ljudi, ki jim zapirajo vsak stik s središčem krščanstva. Nikakor pa ne mislimo, da je ta odpad, ki je uraden in izsiljen, resničen odpad vernega ljudstva. Ko se zruši komunistično nasilje, bo ljudstvo spet našlo svojo pot v Rim. Morda po preizkušnjah in trpljenju samo okrepjeno in izčiščeno. Ob misli na to novo nasilje pa tudi ne pozabimo na tisto božjo "politiko" na dolgo roko, ki jo izraža ljudski izrek: Bog ne plačuje vsake sobote, kadar pa plača takrat pa zares.

BESEDA IZ NARODA

Koncert Glasbene matice

Cleveland, O. — V nedeljo 31. marca pod zbor Glasbene matice svoj pomladanski koncert v auditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Naš pevovodja je izbral za ta koncert venček najbolj priljubljenih slovenskih narodnih pesmi, kakor tudi odlomek iz opere, kar bodo navzgoč gotovo z največjim užitkom poslušali. Pevski zbor Glasbene matice je poznan, kot eden najboljših zborov med Slovenci v Ameriki, ki poleg koncertov prireja od časa do časa tudi razne opere in operete.

Mnogi izmed teh pevcev so poznani tudi med drugimi narodnostmi kot izvrstni pevci. Med temi je dobro poznana in priljubljena pevka Carolyn Budan; kakor tudi Dorothy Švigel, Anton Nosen, Josephine Milavec-Levstik, June Babbit, Frank Plut in drugi.

Zbor bo tudi zapel arijo Barcarol iz Hoffmanovih pripovedk in eno iz opere Il Trovatore in lepo število slovenskih pesmi. Zborov pevovodja je naš splošni in priljubljeni slovenski pesnik in komponist g. Ivan Zorman. Vse pevske točke bo spremljala na klavir ga. Vera Milavec-Slejko. Pričetek bo točno ob osmih zvečer. Vstopnice se po \$1.00 in jih lahko dobite pri vseh članih zbora in tudi v slaščičarni Oražem (Makovec) v SND, kakor tudi na večer koncerta pri blagajni.

Torej ne zamudite tega lepega večera, saj smo Slovenci samo v Ameriki še tako rečni, da brez skrbi lahko zapojemo našo slovensko pesem po svoji mili volji. Samo tukaj smo še tako srečni, da lahko brez skrbi govorimo v svojem materinem jeziku.

Kličem na svidenjem vsem, ki ljubite slovensko pesem in slovensko govorico.

Eleanor Lach.

Iz Waukegana

Waukegan, Ill. — Priloženo pošiljam naročnino še za naprej za Ameriško Domovino. Ta list se mi pa že tako dopade, da je le kaj. Veliko je notri podučnega branja in tudi za smeh. Posebno mi ugaja tista kolona "če verjame ali pa ne." Saj sem tudi jaz že videla tisti "Hudičev boršt." Bilo je to, ko sem bila še majhna in sem šla z mojo mamo v Cerkle, kjer so bili oni doma iz cerkijanske fars in sicer iz vasi. Požen, ki je komaj dobrih deset minut od vasi Cerkle, takrat so mi tudi pokazali, kje je "Hudičev boršt."

Predvsem pa mi zelo ugaja, ko se ta list tako neustrašeno po-

teguje za one reveže v starem kraju, ki so morali zapustiti dom in vse, ter zbežati, da so si tako ohranili in rešili vsaj golo življenje. Bog naj vam bo plačnik, ker vidim, da se ne bojite nobene brec, čeprav lete na vas od vseh strani in vseh vetrov. Le tako s korajžjo naprej. Pravica je še vselej in bo tudi sedaj zmaga. Vas pozdravlja,

Marija Zorc.

Absolut

Cleveland, O. — "Absolut" ali "skoz in skoz." Kdor ima dobro voljo se zamore tudi od sitneza kaj dobrega naučiti. Nekdo zadene skupaj s točjem ali kelnerjem, ki je pa hotel malo filozof ali modrijan biti in mu je prav dobro tekla beseda "absolut," kar hoče reči, da skoz in skoz tako in čisto nič drugače, in je kakor neka prisega v modrijanskem jeziku. To pa je bilo njegovemu tovarišu nadležno, pa mu je vendar prav služilo in si misli: čakaj, kar tebi v tvojem sitnem modrijanstvu streže, utegne tudi meni pomagati na dobro stran.

Kadar ga tedaj tovariši spravljajo s seboj v duhal, je njegov odgovor: "Absolut" ne grem! To je, nikakor in nikakor ne grem. Kadar ga pa kaka notranja zabloda kaj nadleguje, je zopet odgovor: "Absolut" se odpozem, "absolut" nočem, "absolut" ne privolim. Ako so ga oči kaj motile, jih je zopet "absolut" brzdal — sploh — "absolut" je bil tako rekoč njegov drugi varuh. Ker sam ne vem, kako bi se neki "absolut" dobro po slovensko reklo, naj tudi meni služi v naslednjem. "Absolut" ne verjamem, da bi se Slovincem zboljšal položaj pod vladno komunista Tita, "Absolut" ne! Pač pa bo, če že ni, marsikateri navdušen partizan debelo gledal Titov-Stalinov — absolutizem. — Resnico ljubi.

Beseda od svojcev iz domovine

Mrs. Rose Hanko, 1070 E. 69. St. je prejela od svojega nečaka Mihaela Markoviča iz Štične naslednje pismo.

Draga tetka! Najprej vas vse skupaj prav lepo pozdravljam in se vam zahvaljujem za pismo, katerega sem pred kratkim prejel. Ne morete si misliti, kako sem ga bil vesel, ko sem po tolikih letih zopet prejel od vas glas in vem, da ste še živi in zdravi. Pri vas mogoče ni bilo tako hudo v tej

vojni, kot je bilo pri nas v Evropi.

Ko so naše kraje zavzeli Italijani, so počenjali gorje do kapitulacije. Požigali ropali in morili so vse vprek. Brata Jožeta, ki je bil priženjen v Dobu, so potegnili s stola, ko je živel in so ga odgnali na Grumbelj, kjer so ga z devetimi drugimi ustrelili. Takrat so tudi požgali v Pečah Sitarjevo domačijo, Videta in sina so pa ustrelili. V naši vasi so takrat požgali škprčevo domačijo in v šuščevo domačijo do tal, Lavretu pod in odnesli pa so vse, kar se je le dalo odtrgati. Prav tako so odgnali tudi vso živino in pobrali živež.

Škprčev Miha je umrl v italijanskem taborišču, Sušč je pa prišel domov in je doma umrl. V naši vasi manjka 15 ljudi. Gorje je pa občutila skoro vsaka hiša. Enega mojega brata so imeli leto in pol zaprtega in potem so ga pa še Nemci odpeljali v internacijo, odkoder pa jim je srečno pobegnil. Sestra pa služi v Ljubljani. Micki pa so Nemci ubili najmlajšega sina Jožeta. Sin France pa je šel v Banat, kjer bo dobil zemljo, da bo kmetoval. V Pečah je vse po starem, le pod so jim požgali.

Od Rdečega križa tudi pri nas nismo dobili še nobene pomoči in ne vem, kam so poslali vašo darila. Potrebni pa smo, ker pri nas se ne more ničesar kupiti. Kar niso Italijani pobrali so pa še Nemci, tako da je za obleko in obutev zelo hudo. Prosim vas, če mi morete kaj poslat, samo ne vem kdaj vam bom kaj povrnil, ko pa nič nimam. Vas vse skupaj še enkrat prav lepo pozdravljam in vas prosim, če bi mi odpisali.

Uboj skrivačev

Begunec, ki je lani jeseni pribežal čez mejo je pripovedoval sledeče:

Koncem julija 1945. so partizani izsledili nekaj skrivačev, katere so potem takoj ubili in sicer Mehle Alojza, Bran Franca in Gregorjevega Franca, vsi doma iz vasi Luče, občina Žalna. Prva dva so tako pretepli, da sta oslepla vsled udarcev po glavi in licu.

Brodnik Franc, ki je iz Kompolj pri Dobrepoljah pribežal v Trst in odšel sedaj v taborišče je izpovedal, da je priča Bedek Franca, iz Straže pri Toplicah, kateri je pobegnil iz morišča pri Kočevskem Rogu povedal, da so tam pobili okrog 23.000 ljudi.

Glavno morišče je bilo pri neki požgani žagi, ki leži 15 km od Kočevja v smeri proti Podstenicam na novi cesti in približno 7 km stran od ceste v smeri proti Rogu. Vse te justifikacije je izvršila Cankarjeva brigada. Žrtve so metali slečene in žive v prirodne jame, potem so pa v te jame metali ročne bombe, mine in streljali s strojnimi. Priča je bil vržen v takó jamo, ostal živ in se po treh dneh rešil iz jame.

Druga priča Bukovčev iz Podgore pri Dobrepoljah, je bil s svojo grupo odpeljan v Kočevski Rog, kjer so jih slekli, nato roke zvezali z žico, potem pa drugoga za drugim podili po zelo strmih bregu. Ob strani so stali partizani s koli v rokah in vsakega posameznika neusmiljeno pretepali. Redko kateri je prišel na vrh, ker je večina pod udarci že prej popadala. Čim se je žrtev zgrudila, so takoj priškočili partizani in jo zaklali z noži. Prostor, kjer se je ta satan-ska igra vršila so potem razstrelili, ker je po stezi, po kateri so morale teči žrtve, tekla do 4 cm debela kri. Partizani so pobili mnogo skrivačev. Tako v gozdu "Gorica" pri Podgorici okraj Dobrepolje, so bili pobiti naslednji: Babič Alojz, Šuštar Viktor, Hegler Franc, Mavsar Ivan, Škantar, Škoda, Babič ml. in še nekdo, za katerega ime se ne ve. Od teh ni bil niti eden do mornanec, niti četnik, temveč sami kmečki ljudje. Pobili so jih brez vsake obsodbe. Mesto grobov je znano. Dva moška so pri-

peljali iz vasi Luče in jih nad vasjo Zagorica pobili. Štiri moške so iz vasi Jama pri Dvoru pobili v gozdu pri Kompoljah. Grobovi so znani. Iz vasi Zgornji in Spodnji Lipljen so pobili v gozdu med Kompoljami in Zvirčami 16 moških starih nad 40 let. Težko ranjene domrance, ki so jih zajeli na Jesenicah, so prepekljali v Kočevje v Marijin dom, od tu so jih kot hlode naložili na avtomobile in neznan kam odpeljali. Kočevski dekan je skozi okno svoje sobe dal odvezo približno 14.000 ujetnikom, ki so jih poleg njegovega okna peljali v smrt.

Prič o grozodejstvih je mnogo in bi vse radevolje izpričale, če bi bile primerno zaščitene.

Kako je bilo med vojsko v žireh

Kmet iz žirov, sedaj begunec na Koroškem, nam je poslal opis razmer v žireh v dobi nemške in partizanske okupacije. Mirno in objektivno pripovedovanje, bo marsikomu pomagalo ustvariti si popolnejšo sliko o domovini med vojno.

Tudi semkaj smo zvedeli, kako so mnogi naši ameriški rojaki zapadli komunistični propagandi in si nočejo dati dopovedati, da vlada v Sloveniji v resnici diktatura. Tudi jaz bi hotel podati opis naših razmer in prispevati, da spoznajo moji ameriški rojaki, kakšna je resnica. Vse bom, če morete porabiti v ta namen ta moj dopis. Zal pa imam že zelo slabe izkušnje, kako težko se je dandanes boriti proti komunistični propagandi. Zelo težko je koga prej prepričati dokler ni sam "osvobojen." Tako je bilo pri nas v žireh, ko smo bili še predeljeni s kitajskim zidom od Ljubljanske pokrajine tako je bilo do konca vojne na Gorenjskem, razen po hribih, tako je še sedaj na Koroškem in tudi zunaj v svetu.

Težko je v enem pismu samce približno vse povedati. Posebno pa ni mogoče na kratko opisati kaj smo morali pri nas vse prestat; in to skoro vsi do zadnje hiše brez izjeme. Jaz na primer še nisem imel največ prestati.

pa vendar sem se skrival vsega skupaj več kot leto dni. Več let nisem eno noč brez skrbi zaspal. Bil sem prvi na listi za izselitev, pa sem jo Gestapu ravno pred nosom popihal v gozd in čez mejo z ženo in šestimi malimi otroki. Po par mesecih, ko se je prvi naval poleg, smo se zopet vrnili in ostali. Jeseni drugega leta (1942) pa so partizani v Novi vasi (pri žireh) streljali na Nemce. Eden je bil ranjen. Zjutraj je bila vas obkoljena. Vse moške so nas polovili in bili smo odločeni za ustrelitev. Jaz sem mirno napravil oporoko v trdnem prepričanju, da gotovo ne ostanemo živi. Če ne pademo od Nemcev, pa od partizanov ali pa pri njih. In takrat smo še imeli partizane za take, ki jim je res za osvoboditev. K sreči tisti nemški vojak ni umrl. Moral pa je biti še kak drugi vzrok, za katerega ne vemo. Čez nekaj dni so nas izpustili v naše veliko začudenje. Do takrat se v takih slučajih ni priznašalo. Vsaj v Begunje so ljudi odgnali. Če pa je še drugič kak Nemec padel, tedaj so zanj kar 10 takih žrtev ustrelili.

No, kak splošen opis ste itak že dobili, zato vam hočem podati nekaj slik od nas, kako smo mi Osvobodilno fronto spoznavali. Politični shodi in govori na njih so naše ljudi poučili, da so položaj prav presojali. Naši ljudje (SLS) niso imeli prav nobenih simpatij do Nemcev. Pač pa je bilo med drugimi, zlasti med nekaterimi delavci, precej navdušenja zanje. Kakih 20-40 jih je šlo Nemcem naproti do Gorenje vasi. Pa tudi teh navdušenje se je kmalu poleglo. V pol leta, če ne prej, se je pri nas že skoraj brez skrbi čez Nemce zabavljalo kljub temu, da so Nemci naravnost vzorno skrbeli za aprovizacijo. Vse revne družine so do-

bivale podporo, kmetje in gojila itd. Prav res, če s prvna nekaj ljudi, ki so jih ci porabili za kake informacije, kasneje tega ni bilo. Le par oseb je ostalo v Gestapo. Kljub vsemu so začeli partizani, kakor da se pojavili, izvajati obsodbe, krat je padel eden, pa spet gi. Med temi ženskami, ki s tremi malimi otroci vsaki žrtvi pa so govorili izdajalec. Mogoče je bil očeček zaslužil, večina pa ni. Za marsikoga se je natanko zvedelo, kako Vzrok je bil največkrat, tični preveč vedel in bi gel biti vodilnim pri-

Prav nekaj nenavadno je bilo pri Srednjih Koroških, da so radi vtikali svoje prav globoko v vrčke in ce in da so radi premagali želodce v vinski klet in shrambo. Navadno so si popili jeseni vse, kar so imeli vina in žita. Vse je ba takoj poginilo. Hodi se do hiše ter jedli in je bilo kaj. No, od tega vsaj to korist, da jim ni snilo, ne strohnelo, ne kom v roke. Ko so tak ginali po grlu, so šli pa Če ga niso mogli dobiti, nem sovražniku, o ga zem po deželi. Pa tudi treba omeniti, da tega ni vsi, ampak samo taki, ki li navado živeti od sledi. Radi njih so bile po njih velike neveselosti. Če ga niso mogli dobiti, zastonj zasledovali, katero zagodli.

Kadar se je hotel kdo premožen hotel, so vedeli njegovi sorodniki, da je bil v žireh, neporočeno žensko, ki kle (na vdove se niso ogle) dal dostikrat niso delali ceremonij pri snubitvi, na prvo vprašanje niso hčere, je prišel snubec ali desetimi prijatelji in in si je s silo vzel tisto sree vjela. Torej takaj ko dobesedno reklo, da no vzel." V ta namen so izvohalo čas in prišli bili dekletov oče, bratci in meji ali kako drugi, snotni od doma. Prišli prelivanja krvi. Prišli in če je bilo slučajno, kih doma in niso dovolj zlepa oditi, so snubci vrata, vdrl v hišo, ugrabili in — mirna

Ta živ ljubezenski ljalih h kakemu popu, al takoj poročiti in vprašati po dovoljenju. Ampak če so se dekleta pritožili pri glavarju, vsi udeleženci plačati zen.

Kadar se je pa poročila in so šli po novo, peljal "dever," to je seboj na svojem konju krinkano. Ona je sedla na sedlu, za njo pa je je ovil vso glavo z ruzo, mogla videti, kam je. Nevesto peljejo v cerkev vedno z nje ližjem, v opomin, da nega nagiba ne sme v tovo hišo. V cerkvi pa sta med poroko razdelili Duhovnik, ki ju je položil nevesti in ženici v venec iz rožnega znamenja in pouk, da ta ločiti ne v sreči ne. Uskoki so krestili in bili že precej stari. Tudi k spovedi niso ali desetim letom.

ŽIVI VIRI

IVAN MATIČIĆ

"A, Poglajnovi. Drugi tedno bodo izpustili, Poglajna, so rekli. Ja, drugi teden pride, in Tiselj, Živoj in Krulec, ja ... drugi teden dobijo tudi oni vina ..."

"Kristus! Vina!" je zatulila Strajnarica.

Nu, morda tudi ne," je dostavil. "Ali vina dajo menda vsakemu za toka dolgo pot."

"Kako pa fantije?" je tiščala Poglajnova.

"Fantije? Vasi fantije? Ja, kako naj to povem? Jože in Jakob sta odšla, Jernejec je še tam."

"Odšla? Kdaj?"

"Kdaj? Pred tedni. Rešena sta."

"Usmiljena devica Govori! Kam sta šla?" je vzklikala Poglajnovka.

"O, kam! Zemlja bi se morala odpreti in pogoltniti tisto vnebovpijete! Pa se ni odprla zemlja, nobena zlokoba je več ne omanje."

Ihtenje vse okrog. Ljudje so klonili globoko k tlom. Na vas je padel mrak, in čisto zlomljeni so vlekli Strajnarjeve očeta v hišo.

Seme, posejano v zemljo, je vzkliklo, trave dajale sočno pašo. V hostah, rutih in lesovih je razbohotila pomlad. In v sreči Brjanov je raslo kopr-

nenje, silno, živo, vroče

Pod Volovskim vrhom se je nekaj premaknilo: trije mladinci so se dvignili sredi noči iz dupline pa šli iskat sreče.

Naglo so gazili drug za drugim: Vid, Velj, pa Tine Savsov. Ta se je vrnil preko Dednega praga pa se pridružil prvima dvema. In trojka se je dvignila. Ubirali so jo skozi temno noč pa brižno tipali za bližnjicami. Kljub razsežnosti gozda pa ni bilo nevarnosti, da bi zašli, ker poznali so ga prav kot bi bili rojeni v njem. Vid je utiral pot in ni se niso prerekli, kako in kam bi krenili. Niso pa šli po vozni poti preko Mrzlih klanec, ampak so gazili po širokih presekah ligurske sekire naravnost proti Razklanemu hribu.

In ko so prišli iz gošče, so se spustili po ševu preko Pogorja. Preden je sinil svet jutra, so se spenjali v zoranjski hrib, a o prvem svitu so stali pred Gorjanovo hišo.

Živojev je narahlo potrkal na okno pa rekel pritajeno: "Vstanite! Dan se bliža!"

Nato so krenili k Tisljevi hiši, od tam planili k Oglarjevi, Primoževi, nazadnje stekli preko vasi pred Strajnarjevo: "Vstanite! Sinil je svit!"

Od ligurske hiše se je začelo neko beganje in sikanje. Trije so hiteli na drug konec vasi buditi odpadnike: Drnulo in Ostanka. Iz Strajnarjeve hiše pa so se oglasili čudni glasovi: Strajnar je vzklikal, planil s postelje. "Prišli so!" je kričal.

"Zdaj bo konec! Z vilami jih bodo! Bežite!" Planil je ven in ostal na vežnem pragu. Po vasi so begali Liguri kakor brez glave, zdaj so se zagnali sem, zdaj tja, nič niso našli. In ljudje so vstajali, prisluškovali. Kaj? Kako?

Beguni so medtem že hiteli proti Jasinju. Bil je dan. Ljudje so vstajali, odprali okna in brata in mlado jutro je planilo v hiše. "Dobro jutro! — Dan je dan!" — Živahno so pozdravljali mladeniči na vse strani, kar nekako objestni stopali mimo hiš. Z odprtimi usti so strmeli ljudje, ki jih je ta hip minila vsa dremavost. Kaj neki to pomeni? Se je li svet prevrgel? Nihče jim ni dal odgovora. Krčmar Kamnar je stal na pragu, premeril fantine od vrha do tal pa nevoljen bleknil, čemu neki izzivajo! Nalašč so postali pred odpadnikom; Bršlinov ga je pocuknil za ščetinaste brke pa ga

vprašal, če je zajetek že kuhan. Žgancev bi si zaželeli, dobro zabeljenih, kajti tešče so še, so rekli. Nu, bi se pač spodobilo povabiti jih vsaj na požirek tropinjevega. Dedec je gledal izpodmolato, ko ujet matček. Naj kar stopijo noter, če imajo kaj pod palcem, je menil. — O, tistega pa ne manjka, za Kukavo se koplje suho zlato, — so se šalili. Na mah so si pa tesno zblizali glave in obrazi so se jim zresnili. Tigrigredo! Od nasprotne strani se je z naglim korakom bližal trop šajmulow in hitel naravnost nad begune. Ostali so na neke korakov razdalje, vrgli puške z ram pa sunili cevi naravnost od sebe.

"Šuj kuja! Slepšaj tuf!" je zaklical čelnik in srdito pogledal hajduke. In pogled se je spoprijel s pogledom, srepo bliskale oči, in videti je bilo, da je spopad neizogiben.

"Bežite!" je priletele odnekod, ali hajduke se za to niso zmenili. Vid je zasekal v čelnika oči, pomislil na svoj izgubljeni dom in na očeta in na vse gorje. Tedaj mu je nekaj dvignilo cev — in pri tisti priči je upalil. Strašno je zagrmelo, vsa vas se je stresla, a Vid je videl, kako s eže zrušil čelnik kodu in kako so nekateri njegovi šinili proč.

"Sajtan!" — "Ajum!" — "Jesus!" — Vse križem je kričalo.

Begunom je veljalo zdaj: bežati ali poginiti! Kajti sovražnik se je vrgel naprej, na nož! — Tresk! — Tri puške so tresnile khrati. Nato so se beguni umaknili v vežo. Kamnarjevi krčmi so se seule šipe in treske letale iz vežnih vrat. Beguni so se pa udrli v zemljo. Šajmulow so hišo obkolili — in ko so končno vdrli noter, so našli le Kamnarjeve ljudi, ki so po kotih drhteli od groze. Bršlinov in Savsov sta jo medtem kresala od Krač proti Stajam. Kje je ostal Vid? Šinil je v Bršlinov kot, kjer je ugrl Sinjo, ki je begala sem in tja in ga ugrla, čim je preskočil za ulnjakom plot.

"Na svishli, na svishli! Zadelam te s senom!" je skoro butnila obnej. On pa ni maral v seno, temveč je stopil v hlev, povlekel jo za sato in jo brez nadaljnega objel, se kar zaril

vanjo. Popadla ga je neka čudna sila.

"Le čemu ste to napravili!" je rekla z očitkom. "Strašno ste prizadeli vso vas, vse Pogorje bo tepeno!" je očitala nemirna.

"Sinja!" je drhtel on in jo s silo pritegnil k sebi. "Enkrat se mora končati! Sinja, ti ne smeš skoprniti v tem peklju, in mi ne segniti pod Vlovskim vrhom! Sinja! Napočil je dan — in Bog je z nami!" Silkal je kakor gladen. A ni hotel nič omeniti tega, kar dekleta gotovo še ni bilo znano: da je ubil čelnika, nu, tistega, ki je tako trdovratno zalezoval z bogom! Čuvajte se!"

kar spačeno od srda lastno je padala njena Brezobzirno so udrihali li, segnajući ljudi iz skali po kotih, prekekar je doseglo puškino Posteljina, oblačila, posoda in živez — vse navzkriž, skozi okna, enj, na gnoj. Bršlinovša je gorela. Nihče ni pomagal. Gospodinja se pred hišo, nalašč, da je kako gine dom.

(Dalje prihodno)

"Sinja! Zbogom!" Drhte jo je objel, nato ji podal roko čisto miren, stopil ven pa izginil, vrdl se v zemljo.

Na Pogorju so ropotali bobni nenehoma pa klicale trombe. Krdela so rojila. Iz vasi so hiteli roji, težki drvihi se naglo po cestah in potih, vse nemirno, močno boroženo. Na Pogorju je napočil sodni dan. Simba Kavembu se je vozil v avtomobilu od sela do sela osebno vodil kaznovano zadevo. Njegovo obličje je bilo

kar spačeno od srda lastno je padala njena Brezobzirno so udrihali li, segnajući ljudi iz skali po kotih, prekekar je doseglo puškino Posteljina, oblačila, posoda in živez — vse navzkriž, skozi okna, enj, na gnoj. Bršlinovša je gorela. Nihče ni pomagal. Gospodinja se pred hišo, nalašč, da je kako gine dom.

(Dalje prihodno)

TAKOJ LAHKO DOPELJEMO

Električne čistilce (vacuum cleaners), FILTEX, EUREKA in izdelka vam lahko takoj dopeljemo. Pridite k nam in si ga lahko ogledate.

Imamo tudi veliko drugih električnih hišnih potrebščin.

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

6104 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUŠNIK, lastnik

NAZNANILO IN ZAHVALA

Zalostnega srca naznanjamo, da je nemila naša odzvela življenje našega dragega in nikdar pozabljene brata in sorodnika

Luka Kržmanc

ki je spreviden s svetimi zakramenti po dolgi bolezni v bolnišnici zatisnil svoje trudne oči dne 22. februarja 1946 v starosti 68 let. Doma je bil iz Berv pri Viki.

Po opravljeni sveti maši v cerkvi svetega Pavla je bil položen k večnemu počitku na Calvary pokopališču dne 25. februarja 1946.

Tem potom se želimo iskreno zahvaliti Francis Baragi za podeljene svete zakramente in cerkvene pogrebne obrede.

Lepo hvalo naj sprejmejo vsi, ki so pokopali obiskovali v času bolezni doma in v bolnišnici vsem, ki so ga prišli pokropiti, čuli in molili ob njem in se udeležili pogreba.

Prisrčna zahvala naj velja vsem, ki so v zdrav pozdrav pokojnemu okrasili mrtvaški oder s krasnimi cvetjem in sicer: Mrs. Frances Slabe, Mr. Francis Skodlar, Mr. in Mrs. Anton Mulec in družina, Mr. in Mrs. Henry Laurich, Mr. in Mrs. John Kržmanc in družina, Mr. in Mrs. Frank Longar in družina, Mr. in Mrs. Anton Zupančič in družina, Mr. in Mrs. Henry Leslie in družina, Mr. in Mrs. Stanley Duche in družina, Mr. in Mrs. ward Zak, in društvo Slovan, št. 3 SDZ.

Lepa hvala tudi številnim darovalcem za svete maše: Mrs. Frances Slabe, Mr. Joseph Slabe, Mr. Anton Mulec, Mr. in Mrs. Edward Skodlar, Mr. in Mrs. Anton Kersman, Mr. in Mrs. Valentine Ogrin, Mr. in Mrs. Jim Zupančič in družina, Mr. in Mrs. Stanja, Mr. Henry Leslie in družina, Mr. in Mrs. Stanja, Mr. in Mrs. Edward Zak, Mr. in Mrs. Jim Bartol, Mr. Frank Briel in družina, Mr. Mary Erzen, Mr. Anton Grdina in družina, Mr. Mrs. John Lenarčič Grovewood Ave., Mr. Jack Lenarčič, Mr. Wm. Maier, Mr. John Merzlikar Sr., Mrs. Nettie in Rose Merzlikar, Mr. in Mrs. John Merzlikar Jr., Mrs. Johana Močilnikar, Mr. in Mrs. Perko, družina Pirnat Addison Rd., Mr. in Mrs. Rheinhold Scheel, Mr. in Mrs. Edward Skully, Mr. Anton Urbanic, Mr. John Zakrajšek E. 74 St., Mr. in Mrs. Luka Yamnik in družina, Mr. in Mrs. Zakbar.

Obenem tudi prisrčna zahvala onim, ki so svoje avtomobile na razpolago pri pogrebu.

Nadalje naj sprejmejo iskreno zahvalo društva Slovan št. 3 SDZ za udeležbo pri pogrebu, posebno še nosilci krste, ki so ga spremili do groba in položili k večnemu počitku.

Iskreno zahvalo naj sprejme Anton Grdina in Sinovi za vso prijazno postrežbo in lepo urejen pogreb. Slučajno, če smo pomotoma kakšno ime izpustili prosimo oprostjenja ter se jim želimo ravno tako prisrčno zahvaliti.

Predragi in nikdar pozabljeni, končala se je naša težka pot življenja in mirno počivaj sedaj v služnem počitku. Večna luč naj ti sveti. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Zalujoči ostali

SORODNIKI

Tukaj zapuša sestro Frances Slabe, v stari movini pa sestro Marjano.

Cleveland, O., 26. marca 1946.

BEST HELP in HOUSEKEEPING

Priporočljivo zlasti za čiščenje v hiši, kot za pode, pohištvo, okna in drugo.

Norwood Appliance & Furniture

6104 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUSNIK, lastnik

KADAR STE BOLNI, NE ČAKAJTE!

Obiščite dobrega zdravnika: jaz specializiram v zdravljenju oslabele žile mehurja ter urinalnem kanalu. Ti povzročajo mnogo neprijetnih v telesu. V moji 15 letni skušnji v bolnišnici sem olajšal to stanje uspešno.

DR. PAUL W. WELSH

HYDROPATHIC CLINIC

423 CITIZENS BLDG., 850 EUCLID AVE.

Telephone MAin 6016

(Govorim slovanski jezik)

Uradne ure: 10 do 4 pop. razen v sredo in po dogovoru.

POPRAVLJAMO STREHE IN VRŠIMO VSAKOVRSNA GRADBENA DELA

Prenovljenje je naša posebnost. Sedaj je mogoče dobiti material za prenovljenje in popravilje hiš. STREHE POKRIVAMO OD \$75.00 NAPREJ. Vse delo je prvotno in v vaše zadovoljstvo. Ako želite, se plačevanje uredi na lahka mesečna odplačila. Se priporočamo za naklonjenost.

KOVAC BROS.

GENERAL CONTRACTORS

KE 5030

956 E. 185. ST.

IV 5888

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki ... Posluje že 52. leto

Članstvo nad 40,000
Premoženje nad \$6,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 129.91%

Če hoče dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pešeni in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

Kjer se lahko zavaruje za smrtine, razne poškodbe, operacije, proti boleznem in osemoglosti

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanjih dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, po-trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

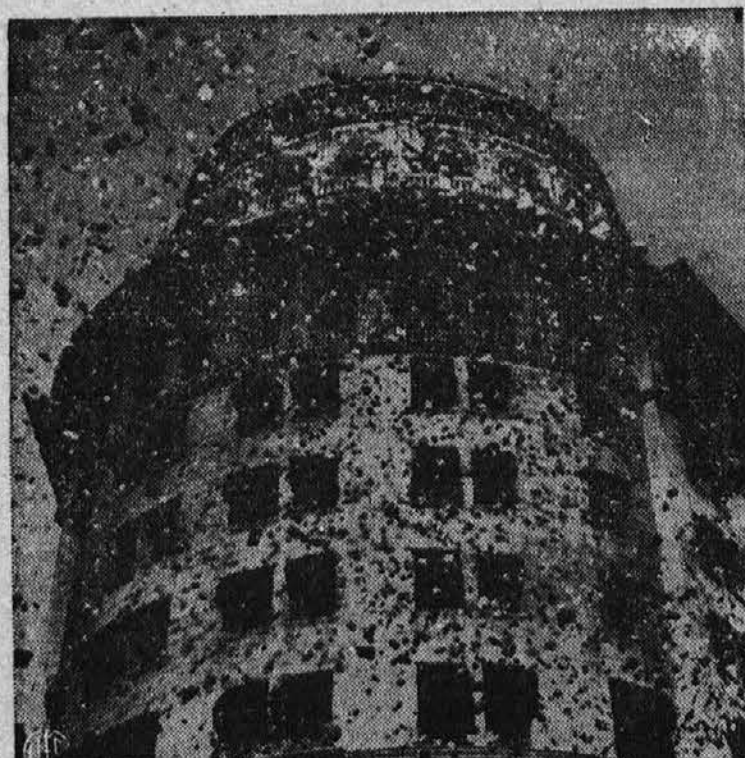
Joliet, Ill.

CLEVELAND ORCHESTRA

ERICK LEINSDORF, dirigent
SEVERANCE DVORANA
Četrtek 28. marca 8:30
Sobota 30. marca 8:30
Program vključuje dela od Mozarta, Prokofieffja in Brahmsa.
CE 7300

PRIJATEL'S RADIO SERVICE

1132 E. 66. St.
90 dni garancija na vseh delih in popravilih.
Odprto od 2 pop. do 10 zvečer.
Trgovina: EX 2680
Stanovanje: EX 3985

Kampanja je končana. — Gornja slika nam kaže prizor, ko skozi okna poslopnja Bank of Boston v Buenos Aires mečejo raztrgane kampanjske listke ob zaključku volitev v Argentini.

1921 — 1945

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI. ODKAR JE DAROVAL SVOJE MLADO ŽIVLJENJE NAŠ SRČNO LJUBLJENI NIKDAR POZABLJENI SIN IN BRAT

Sgt. Frank S. Drobnik

Padel je na polju slave in časti 26. marca 1945 na bojnem polju v Nemčiji v cvetu mladosti, star 23 let in pol.

Tužni mesec marec nam bo ostal v spominu za vedno. Kruta smrt nam je vzela draga sina in brata. Topopovi so umolkli, sinovi se vračajo, toda Tebe, dragi Frank, nikdar več ne bo.

Daleč tam na bojnem polju trupo mlado Ti trohni, a spomin Tvoj v srcih naših živel bo do konca dni.

Čas vrti se neprestano, seka rane in zdravi, nam pa to globoko rano vedno znova obudi.

Oči se naše orojstvo slednji dan, večina za, trpljenje ustvarjen je zemljan, luč nebeško naj Ti večni Oče podeli, saj snidemo se enkrat skupaj vsi.

Zalujoči

STARŠI JOSEPH in ANGELA; GABRIEL brat, ELSIE sestra.

Cleveland, O. 26. marca 1946.

